

Kreditor	Dug
Libija	40,4
Kuvajt	282
IMF	1.978
IBRD	1.358
EIB	1.032
Rusija	12,7
Evropska zajednica	273
Eurofima	110
*U mil. evra	

Hrvatska	100
Mađarska	130
Srbija	80
Slavačka	72
Poljska	60
Rumunija	60
Turska	30
Češka	30

Са 23,8 милијарди евра дуга према иностраним кредиторима, Србија је данас високо задужена земља. Само у овој години, за два месеца, држава се задужила за 1,2 милијарду евра, а даље узимање кредита би је могло одвести у тежу дужничку кризу.

Притисак на курс и пад кредитног рејтинга земље, само су неке од последица, тврде аналитичари. Србија је високо задужена земља по три критеријума. Спољни дуг је достигао 80 одсто БДП-а, а само пре две године је био 65 процената.

Учешће извоза у дугу је скоро три пута, а не би смело да буде веће од 220 одсто. Такође, годишње сервисирање спољног дуга чини 40 одсто извоза, а не би смело да пређе четвртину. Од Србије су, додуше, задуженије Хрватска и Мађарска, али не и Румунија,

Пољска, Турска и Словачка.

Ален Ковач, аналитичар Ерсте банке каже да спољни дуг Србије указује на високу задуженост и рањивост земље.

- Нема сигнала да ће Србија имати проблеме, али је питање колика ће бити могућност даљег задуживања и отплате дугова. Ако земља не буде могла да враћа обавезе, трошиће девизне резерве, а то ће значити притисак на девизни курс. Изложеност ризицима ублажавају једино ниво девизних резерви и низак удео краткорочног дуга - каже Ковач за "Блиц".

У макроекономском извештају Ерсте Групе стоји да ове године очекују убрзање раста спољног дуга. Оцена је да би приватни сектор могао да смањује своју задуженост, додуше спорије, док би јавни сектор и банке наставили да повећавају неизмирени дуг.

- Мора се успорити динамика задуживања како не би било проблема са отплатом кредита - упозорава Ковач.

А, само у овој години држава се задужила за 1,2 милијарде евра. Најновији кредит од 400 милиона долара је узела од Сосијете Женерал банке, а највећи дуг држава је направила продајом државних хартија. У јануару и фебруару ове године Управа за трезор је продала динарских записа вредних више од пола милијарде евра, плус 300 милиона евра хартија везаних за страну валуту. Само од 2008. године дуг државе према комрцијалним банкама је повећан 11 пута, са 18 на 211 милијарди динара, показују подаци НБС. Србија тако данас дугује и владама (Кувајт, ПОљска, Русија) и међународним инситуцијама.

Љубодраг Савић, професор на Економском факултету каже да смо далеко од ситуације у Грчкој, али да никако нисмо у доброј позицији.

- Србија би могла ући у проблем сервисирања дуга, црвена лампица се пали чим спољни дуг пређе 80 одсто БДП. То значи висок кредитни ризик, скупље задуживање државе и

теже налажење кредитроа. Државне хартије ће налазити купце, али шпекуланте који неће бити задовољни са каматом од 14 одсто коју им држава даје. Тражиће више, а то поново значи већи ударац на буџет - каже Савић за "Блиц".

И Никола Фабрис, главни економиста Центране банке Црне Горе упозорава на опасност.

- Банке и држава данас редовно отплаћују кредите, опасност не видим ни у наредних неколико година. Али укупан јавни дуг је достигао 42 одсто БДП-а. Он је сада одржив, а забрињава тенденција његовог брзог раста. Све преко 55 одсто БДП-а би упалило црвену лампицу - каже Фабрис за "Блиц".

По међународним квалификацијама Светске банке земља у којој је јавни дуг испод 30 одсто БДП-а је ниско задужена. Од 30 до 60 одсто је средње задужена, а преко 60 процената је високо задужена. Србија је дакле, од високо задуженог нивоа тренутно далеко око 18 одсто, али треба имати у виду да је наш јавни дуг у 2008. години био 26 процената, а да је данас изнад 40 одсто.

У консултантској ући "Цитадел" кажу да је за инвеститоре најважније колико јавни дуг оптерећује буџет, односно да ли је држава способна да отплаћује кредите.

- Уколико није, држава може да банкротира, а тада банкротирају и банке као кредитори државе. Ово је најгори могући сценарио, али не кажем да Србија иде ка њему. Такође, то што се брзо задужујемо не говори много. Добро је све док редовно отплаћујемо дуг, али не и ако претерамо са задуживањем - каже Милутин Николић из консултантске куће Цитадел.

(Блиц)